

Montez, Lola

(1)

"szabadság"
1970 január

Lola Montez szépitő szereit

1970

Irtta: VASVÁRY ÖDÖN

Pár hónappal ezelőtt egy könyv jelent meg az amerikai könyvpiacra, amely egy száz évvel ezelőtt elhalt valamikori "szépségkirálynő" titkos szépitőszereinek leírását tartalmazza. A könyvet nem láttam, de körülbelül el tudom képzelni, hogy mi van benne. Hat dollár az ára, — de aki rászánja ezt az összeget, vigyázzon: aligha fogja a pénzt megérni, amit kap. Lejjebb elmondom, hogy miért gondolom ezt.

Vasváry Ödön

Lola Montez a múlt századnak kétségkívül egyik legnagyobb kalandornője volt, aki viharos és hányatott életét alig 42 éves korában fejezte be itt, Amerikában. Akkor már valamikor nagy szépsége régen eltűnt, dacára azoknak a szépitőszereknek, amelyeknek hatásos voltát mai vállalkozó szellemek újra figyelmébe szeretnék ajánlani az amerikai nőknek. Férfi ugyanis aligha veszi meg ezt a könyvet.

Bennünket a hajdani szép Lola csak annyiban érdekel, hogy magyarokkal is volt dolga rövid élete alatt, dacára annak, hogy Magyarországon sohasem járt. Két magyar rövid szerelmi kapcsolatba került vele, egy pedig, akire az akkor már hervadni kezdő szépség rá akarta erőszakolni magát, energikusan és sikeresen ellen állt a csábításnak. Ezt az utóbbi magyart úgy hívták, hogy Kossuth Lajos.

Kezdjük azzal, hogy a szép Lola spanyolosan hangzó neve nem volt igazi. Egyszerűen Marie Gilbert volt a neve és a spanyolokhoz nem volt

semmi köze, mert Irországban született. Ő maga nagyon szerette minél titkokzatosabbá tenni származását. Egyesek szerint Lord Byron, másik szerint egy Montes nevű híres bikaviador törvénytelen leánya volt, ezek azonban hazug híresztelések voltak. Ő maga szívesen mondott nem igazat és meg lehet állapítani, hogy csak egyetlen egy dolog volt valódi vele kapcsolatban: tüneményes, szinte elképesztően tökéletes szépsége.

Ez a valódi szépség volt az a fegyver, amellyel hatalmába kerítette az akkor már hetvenes éveiben járó Ludwig bajor királyt. Ez a "barátság" majdnem a trónjába került a királynak s csak az mentette meg, hogy környezetének sikerült a vakmerő és elbizakodott szépséget, mint "prostitúált", örökre kiltítani az országból.

Liszt Ferenc, a nagy zongoraművész, aki fiatalabb éveiben nagy szoknyavadász volt, szintén a hatalmába került, de csak rövid időre. Lola temperamentuma olyan volt, hogy kevés férfi tudott hosszabb ideig megmaradni mellette. Állandóan lovagló korbáccsal járt és személyesen, ezzel szerette elintézni azokat a kisebb ügyeket, amelyek nem tetszettek neki. Akkoriban az a módszer nagyon divatos volt az ugynevezett úri társaságban. Magyarok is gyakorolták.

Lolának másik, még rövidebb ideig tartó magyar szerelme egy hegedűművész volt: Hauser Miska, egy pozsonyi származású virtuóz, aki Reményi Edét megelőzve, az első magyar hegedűművész volt az Egyesült Államokban. Ez a rövid ideig tartó kapcsolat Californiában játszódott le, ahová akkor az aranyláz ezrével vitte az embereket. Rengeteg pénz fordult meg akkor az em-

3 4

berek kezén s ez vitte oda a művészeket és kalandorokat is.

A harmadik magyar, akihez valami köz volt a szép Lólának, maga Kossuth Lajos volt. Kossuth, mint tudjuk, merikai hadihajón hagyta el törökországi internáltságát, de erről lezárva, egy másik hajóval rövidebb körútra Angliába ment. Angliát a "Humboldt" nevű hajóval hagyta el. A hajó egyik utasa az akkor már hírhedt Lola Montez volt.

Pulszky Ferenc, Kossuth bizalmasa, emlékirataiban így írja meg a Kossuth-Montez epizód történetét:

"A hajón nem találtunk érdekesebb társaságot, de alkalmatlan volt minden esetre Lola Montez jelenléte, ki történetesen ugyanazon hajót választotta amerikai útjára. A híres szép táncosnő, kinek bájai az öreg Lajos bajor királyt annyira elcsábították, hogy neki a politikába is nagy befolyást engedett és akit végre az 1848-as forradalom üzött el, asszonyaink nagy bosszúságára folyvást kereste az alkalmat, hogy Kossuthot megszólíthassa, ami elől a hajón nem lehetett kitérni. Az első napokban ugyan kivülem, néhány sokat utazott angolon s amerikaiin kívül, az egész társaság tengeri betegségben szenvedett, mert a folytonos erős szél valódi szélvésszé fokozódott s a habokat feltornyosítá előttünk. Később azonban sokan kiheverték a betegséget s Kossuth megrkért, szabadítsam meg ettől a tolakodó táncosnótól Ez csakugyan felhasználta a percet, midőn Kossuth az ebéd-től kabinja felé ment és megszólította: "Tábornok ur, ha megint háborút visel Ausztriával, adjon nekem egy huszár regimentet." Mire rögtön megjegyeztem: "Meg vagyok győződve, kisasszony, hogy kevesebb nem elégítheti ki!" Durvaságom használt, nem bántott többé bennünket."

* Lásd Dobai: Császmelnárook
1974, p. 137-38.

(u)

Fennebb azt irtam, hogy aki az ujonnan megjelent könyvet megveszi, abban a reményben, hogy a benne levő "titkok" alkalmazásával szebb lesz, csalódni fog. Lola valóban gyönyörű nő volt, de szépségét nem szépítő szereinek köszönhette: sőt ellenkezőleg. Szépsége vele született, de nagyon rövid ideig tartott. Mikor szépítőszerekkel próbálta konzerválni magát, még azt is elrontotta, ami kevés szépsége maradt. Csak 42 éves volt, amikor, tulkorán megöregedve, meghalt. Utolsó éveiről több képe maradt fenn, de azok már semmi nyomát sem árulják el egykori bájainak. A szépségből köznap, semmitmondó arc lett.

A brooklyni Greenwood temetőben van a sírja, ugyanott, ahol Zsulavszkyné Kossuth Emilia és fia, Emil, polgárháborus ezredes, pihennek. Sírkövén mindössze ez áll: "Mrs. Eliza Gilbert, Died June 16, 1861, aged 42 years."

Ha valakit mégis érdekelné a könyv, ez a címe: "The arts and secrets of beauty. Madame Lola Montez."

187-481